

פרשת אמור

לעשות מצוות כמה שיותר בשלמות

ויקרא פרק כא פסוק יז

דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אִישׁ מִזִּרְעֶךָ לְדֹרְתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב לְהִקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהֵינוּ.

ויקרא פרק כב פסוק

כ כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרְיֵבוּ כִּי לֹא לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָכֶם. כֹּא וְאִישׁ כִּי יִקְרִיב זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לְפִלֵּא נָדָר אוֹ לְנִדְבָה בַּבֶּקֶר אוֹ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרִצּוֹן כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ.

ויקרא פרק כב פסוק ל

וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקַדְּשְׁכֶם.

ויקרא פרק כב פסוק כז

שׂוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֵז כִּי יוֹלַד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבַּן אִשָּׁה לַיהוָה.

הסבר

בפסוקים מובאים ארבעה נושאים שקשורים אח לשני: א - שהכהן שמקריב את הקורבנות לא יהיה עם מום. ב - שהקורבן שאותו מקריבים לה' לא יהיה בו מום. ג - שהזמן של הקורבן שמקריבים לה' יתעלה שמו, יהיה בשלימות ולדייק בזמן של גיל הקורבן. ד - שאדם מקדש שם שמיים שיעשה את המצוה בלי מום אלא יעשה אותה בשלמות.

שאלה

מה הקשר בין הקרבת קורבנות על ידי הכהן למצות קידוש ה' הרי הנושא של הפרשה היא הקרבת קורבנות והתורה מלמדת אותנו שהכהן חייב להיות

בלי מום והקורבן חייב להיות בלי מום וגם הזמן של הקרבן, הקרבן צריך להיות בשלמות, ולכאורה מה הקשר בין מצות הקרבת הקרבנות למצות קידוש ה' יתעלה שמו שבה אדם מחויב למסור את עצמו למות עבור קיום המצוות?

תשובה

ספורנו ויקרא פרק כב פסוק כז

"שֹׁר אֹו קָשָׁב" - אחר שהזכיר כל מיני המומים בקדשים והרחיק אותם מן המזבח... וזה כי: "הַצֹּר תָּמִים פְּעֻלֹו" חפץ בתמימות ושלמות הנקרב והמקריב, שיהיה הנקרב על שלמותו הטבעי, והמקריב על שלמותו האלהי, להדמות ליוצרו.

ספורנו ויקרא פרק כב פסוק לב

"וְלֹא תַחֲלֹוּ אֶת שְׁמֵי קְדָשֵׁי" - ומאחר שאתם רואים את פעולתי על זה השלמות, אם כן אתם המקודשים חסרות ומגונות.
 "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". לעשות עמהם נפלאות כמו שנדרתי באמרי "הֲנִה אֲנֹכִי פֹרֵת בְּרִית נְגִד כָּל עַמֶּךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת" והטעם בזה כי אמנם "אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם".

הסבר

ה' יתעלה שמו לעד מצוה אותנו להרחיק מהמזבח כל דבר שיש בו מום, כי במזבח צריך שלמות ובקורבן בעל מום אין שלמות. וכן הכהן שמקריב צריך שלא יהיה בו מום. ולכן גם כשעושים את המצוה של קידוש ה' ולמות על קידוש ה' צריך לעשות אותם בשלמות בלי מום. כי כמו שבקרבנות מקפידים שלא יהיה מום ככה גם במצות קידוש ה' צריך להקפיד שתהיה בלי מום. כשהנאצים ימח שמם תפסו את רבי אלחנן וסרמן זצוקללה"ה והרגו אותו יחד עם עוד הרבה יהודים, הוא ביקש מהנאצים ימח שמם שיתנו לו להיפרד מהקהילה שלו לפני שהם הורגים את כולם. והם נתנו לו לדבר כמה דקות לפני שרצחו את כולם.

עד ראייה שניצל אמר שרבי אלחנן וסרמן זצוקללה"ה הי"ד אמר לכולם שהם עכשיו עולים על המוקד כמו קרבנות. והקרבן שלהם יהיה לזכות כל עם

ישראל ובזכותם שהם קידשו שם שמים ה' ירחם על עם ישראל וימשיכו להתקיים בארץ ישראל.

אבל הזהיר את כולם שלפני שהם הולכים למות שלא יעשו מום בקרבן וימותו לשם שמים, בלי שום מחשבה פסולה, כי כמו שבקרבנות מחשבה פסולה פוסלת כך במצות קידוש ה' מחשבה פסולה פוסלת. משמע שגם במצות קידוש ה' יש את הענין של מום. וזה הקשר בין מום של כהנים ומום של קרבנות ומום של מצות קידוש ה' שכל שלושת הנושאים האלו נמצאים אחד ליד השני בתורה.

ומקודם שאלנו מה הקשר בין כהן עם מום וקרבן עם מום ומצות קידוש ה' עם מום. והתשובה היא: לפי מה שהסברנו שזה הקשר - שבשלושת נושאים אלו חייבים להיות ללא מומים. גם בכהנים גם בקרבן וגם במצות קידוש ה'.

מסירות נפש על ביקור חולים הביאה ניסים

מדי שבת בשבתו, נהג הרב בועז בדיחי שליט"א, מנהל תלמוד תורה בית אבות פוניבז' בבני ברק להקדיש כמה שעות לביקור חולים המאושפזים בבית החולים 'לניאדו' בנתניה. את רובם ככולם כלל לא הכיר, אך לא זה מה שימנע ממנו לבוא לבקרו, לעודד את רוחם, ולחזק את לבם. לימים, בשל אילוצים שונים, פסק ממנהגו זה וחדל מלבקר את החולים בבית החולים.

תקופה קצרה חלפה, וביום מן הימים צצו ברגליו בעיות לא מוכרות. לפתע פתאום הופיעו בהן דלקות ומחלות, וכל מחלה או דלקת שריפא בעזרת תרופות וטיפולים - הביאה בכנפיה את הבאה בתור. באופן פלאי, פעם אחר פעם לקה הרב בועז ברגליו, עד שלעתים לא יכול היה ללכת כלל. בינו לבין עצמו תמה מה קרה לפתע, הלא מאז ומעולם רגליו היו בריאות והוא רץ כצבי, והנה לפתע פתאום מחלה רודפת מחלה ודלקת רודפת דלקת, רגליו כאילו בגדו בו.

הוא יושב עם עצמו ומהרהר בדבר, ולפתע נזכר: הלא היתה לו מצוה בה עסק בהתמדה, והיא ביקור חולים. רגליו היו מיומנות במעבר בין המחלקות השונות, הוא נהג להסתובב בין החולים ולשמח את לבם. רק מאז פסק ממנהגו זה - החלו כל הצרות ברגליו, כאשר מחלה רודפת מחלה וכל ריפוי לא מצליח להשיבו למצב תקין ובריא!

על אתר קיבל הרב בועז על עצמו לשוב למנהגו, והחליט בהחלטה נחרצת לשוב ולבקר חולים מדי שבת בשבתו. והנה כי כן, כבר למחרת השבת הראשונה בה שב למצות ביקור חולים ופקד את מיטות החולים המאושפזים - נעלמו מחלות ודלקות הרגלים כלא היו, והוא שב לצעוד בבריאות בדרכים ישרות, מקפיד מדי שבוע לבקר את החולים!

באחת השבתות, נכנס הרב בדיחי למחלקה הפנימית, שם אושפז באותה עת מר שמעוני ז"ל - אביו של מנהל המחלקה, פרופסור צבי שמעוני. מר שמעוני כבר היה מבוגר מאוד, ושכב במיטה כמשותק - לאחר שלושה אירועים מוחיים שהשביתו אותו כמעט לחלוטין. הרב בדיחי נכנס לחדרו, וכמי שחפץ לקיים את המצוה בשלמות התעניין אצל בנו - מנהל המחלקה - ששהה לצד מיטת אביו, אם יש שיר שאביו אוהב במיוחד. הבן נענה ואמר כי בימים מקדם אביו אהב את השיר 'שייבנה בית המקדש', אולם אין לדעת אם הוא עדין זוכר את המילים ואת הלחן, וקשה לדעת אם הוא מסוגל לשמוע או להאזין לנעימה... הרב בדיחי לא שת לבו לכל אלה, ומיד החל לשורר בקול גדול את הנעימה 'שייבנה בית המקדש', בניגון המוכר והאהוב.

פעם אחר פעם שורר את השיר, ולפתע - החולה החל לנוע, ממש לזוז במיטתו! הרב בדיחי התעורר עד מאוד, הנה כי כן - ניכר כי תווי השיר מצאו מסילות ללבו של החולה, והוא ביקש ממר שמעוני לאותת בראשו אם הוא מכיר את השיר. להפתעת כולם, החולה פשוט נענע בראשו, מאשר כי השיר מוכר והוא נהנה לשומעו!

הרב בדיחי הוסיף לשיר בקול רם, ולפתע אמר: 'אם אתה מכיר את השיר - אנא הצטרף לשירה!' הנוכחים כולם עמדו המומים לנוכח הבקשה, הן ידעו אל נכון כי מצבו של מר שמעוני אינו מאפשר לו לנוע, וכיצד יצטרף וישיר?! אולם למרבה ההפתעה ותוך כדי שגבות כל הנוכחים מזדקפות בתמיהה.

החולה פשוט החל לפזם בשקט, לשיר את הנעימה יחד עם הרב בדיחי! פרופסור שמעוני, בני המשפחה והרופאים עמדו מסביב מופתעים, הן עד אז לא נראה היה הוא יכול לדבר או להגיב, ולפתע פתאום השיר פשוט מחיה את נפשו, לא רק שהוא מגיב - הוא אפילו מצטרף, מזמזם את השיר האהוב עליו!

לא יאומן כי יסופר: אדם אחד, שבמסירות ואכפתיות נוגעות ללב החל לפזם ולשיר באוזני החולה - החזיר את החולה לחיים! כעבור דקות ארוכות הם סיימו לשיר, ואז - לראשונה מזה זמן רב - מר שמעוני הצליח להוציא מפיו צמד מילים, ואמר לרב בדיחי: 'יישר כח!' - שתי מילים שהעידו כי החולה פשוט חזר לחיים, הוא הצליח להבין, להאזין, לשיר ולדבר - הכל בעקבות ביקור אחד שכלל דאגה כנה ורצון לשמח את לב החולה!

כעבור תקופה קצרה הלך מר שמעוני לעולמו, ובנו פרופסור שמעוני סיפר בהלווייתו כי צמד המילים הללו 'יישר כח', אלו הן המילים האחרונות שאביו אמר עלי חלד, שכן הוא היה כה חלש - עד שלא יכול היה לדבר. ובכל זאת, השירה העריבה לאוזניו, הדאגה הכנה למענו, ביקור החולים המסור הזה - פשוט השיבו אותו לחיים, העניקו לו כח להגיב, לחייך, ואפילו לדבר!

הקדמה

מלך בבל נבוכדנצר הרשע שהעז להחשיב את עצמו לאלוה' ירחם ויציל וישמור. הקים פסל זהב ענק כי חשב שהפסל הזה מסמל את המלכות של בבל ודמיין לעצמו הרשע הטיפש שמלכות בבל לא תיגמר לעולם אבל בורא עולם ישתבח שמו לעד שיחק בו כמו ששיחק בפרעה מלך מצרים שגם היה חולה במחלה של הגדלת שמו כאילו הוא אלוה, והוריד את נבוכדנצר הרשע עד שאול תחתית והיה כמו חיית הארץ שבע שנים.

נבוכדנצר הרשע שר"י ציוה שכאשר התזמורת תנגן כל האנשים ישתחוו לפסל, וחנניה מישאל ועזריה שהיו צדיקים מאוד קבלו על עצמם לא להשתחוות לפסל הטמא למרות שהנביא יחזקאל עליו השלום הזהיר אותם ואמר להם שלא יארע להם נס.

לא רק שהם עמדו בנסיון אלא שהגדילו לעשות עוד יותר קידוש ה' ובזמן שהיו צריכים להשתחוות לפסל שלושותם התפזרו בין ההמונים כדי שליד עוד יותר אנשים הם יראו לכולם שהם לא משתחוים לפסל ועשו זאת בכוונה בצורה בולטת. האנשים שהיו שם הלשינו על חנניה מישאל ועזריה על כך שלא השתחוו לפסל והם הובאו לפני נבוכדנצר כדי שיווכח בכך בעצמו.

והם לא רק שלא השתחוו לפסל עוד אמרו לנבוכדנצר דברי אמונה בה' שעוד יותר הרגילו אותו והם לא פחדו, ולכן הם הושלכו לכבשן האש אשר חומו הוגבר פי 7 מהחום הרגיל שלו, בגלל שהכעיסו מאוד את המלך.

מרוב החום בכבשן, האנשים אשר הובילו את חנניה מישאל ועזריה לכבשן נשרפו בעצמם, אך הם עצמם התהלכו בתוך הכבשן יחד עם מלאך ולא קרה להם כלום ואפילו הבגדים שלהם לא נשרפו. כי בזמן שהותם בכבשן לא קרה להם שום נזק בגדיהם לא נשרפו וגופם לא נכווה, שערם לא נחרך ולא היה בהם ריח של אש. ובתוך הכבשן אמרו חנניה מישאל ועזריה את פרק תהילים

(פרק קטו):

תהילים פרק קטו פסוקים א"יז

א לא לָנו יי לא לָנו כִּי לְשִׁמְךָ תָּן כְּבוֹד עַל חֲסִדֶּךָ עַל אֲמֹתֶךָ.
ב לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם. ג וְאַל־הִינוּ בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר
חָפֵץ עָשָׂה. ד עֲצִבְיָהֶם כְּסֵף וְזָהַב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. ה פֶּה לָהֶם וְלֹא

יְדַבְּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. וְאֲזַנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף לָהֶם
וְלֹא יִרְחִיחוּ. ז' יְדִיָּהֶם וְלֹא יִמְיִשּׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא יִהְגּוּ
בְּגִרְוֹנָם.

מסכת פסחים דף קיח עמוד ב

דרש רבי שמעון השלוני בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את
חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש עמד המלאך יורקמו
שהוא השר הממונה על הברד לפני הקדוש ברוך הוא ואמר
לפניו רבונו של עולם ארד ואצנן את הכבשן ואציל לצדיקים
הללו מכבשן האש.

אמר לו גבריאל ליורקמו אין ניכרת גבורתו של הקדוש ברוך
הוא בכך שתרד שהרי אתה שר הברד והברד הוא מים והכל
יודעין שהמים מכבין את האש ואין בכך נס כל כך, אלא אני שאני
שר של אש ארד לכבשן ואקרר אותו מבפנים שלא יזקו
הצדיקים. וגם אקדיח מבחוץ שאגרום שתבער אש הכבשן
ותשרוף כלפי חוץ וישרפו האנשים שהשליכום לכבשן ואעשה
בכך נס בתוך נס. אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל: רד ועשה
כן.

רש"י ויקרא פרק כב פסוק לב

"וְלֹא תַחֲלְלוּ" - "וכשהוא מוסר עצמו ימסור עצמו על מנת למות,
שכל המוסר עצמו על מנת הנס, אין עושין לו נס, שכן מצינו
בחנניה מישאל ועזריה שלא מסרו עצמן על מנת הנס.

שאלה

הפסוק כאן עוסק בחיוב של "ונקדשתי בתוך בני ישראל", אדם מצווה למסור
את עצמו שאם הוא בפרהסיה הוא חייב למסור את עצמו כדי לא לעשות
חילול ה' כי יש כאן 10 שרואים שהוא מוכן למות בשביל קיום המצוות.
לכאורה לא מובן איך נכנס כאן הנושא של מה הוא מתכוון כשהוא עושה את
המצוה של קידוש ה' ומוכן למות? הרי אנשים שרואים שהוא מת על קיום
המצוות לא רואים מה הוא מתכוון בלב שלו כשהוא מת? הדבר היחיד שהם

רואים שהוא מקדש שם שמים ומת ואין לאף אדם את היכולת לדעת הוא חשב בלב שלו בזמן שהרגו אותו.

לכן, גם אם התכוון בלב שלו שיעשו לו נס, עדיין מצות קידוש ה' נשארת בשלמותה מול האנשים שראו שהיה מוכן למות על קידוש ה'? אם כן מדוע שלא יעשו לו נס? הרי הקידוש ה' נעשה בכל מצב גם אם התכוון שיהיה לו נס? וגם שהתכוון שמוכן למות ממש? למה נכנס כאן הנושא של מתי זוכים להינצל?

אפשר היה לתרץ: שזה כן קשור כי רצו להגיד לנו: מתי אדם זוכה לקיים את מצות "ונקדשתי"? דווקא שהוא מוכן למות ולא בשביל הנס אבל אם הוא מתכוון בשביל הנס הוא לא מקיים **ונקדשתי** תירוץ זה אי אפשר לתרץ כי לא כתוב את הדבר הזה ברש"י.

רש"י לא כותב שמי שמתכוון כדי שינצל זה מגרע במצוה, כי ונקדשתי זה שאנשים רואים שהוא מת בשביל לקיים את המצווה וכבר נעשית המצוה בלי ההבדל בין התכוון לנס או לא התכוון לנס הרי כשרואים שהוא מת בשביל המצוה כבוד שמים נשאר אותו דבר!

תשובה

הרב יוסף ברמן שליט"א

אפשר לומר שאדם חייב לעשות מאמץ כדי להנצל כי אז הקידוש ה' יתר גדול מפני שכולם ראו 2 דברים: א - ראו שהוא מוכן למות על קידוש ה' וזה כבר קידוש ה'. ב - כולם ראו שהוא ניצל כי היה מוכן למות על קידוש ה' ואז הקידוש ה' נעשה הרבה הרבה יותר גדול.

ולכן רש"י כתב [ויקרא כב, לב]: "ולא תחללו" - "וכשהוא מוסר עצמו **עצמו** על מנת למות, שכל המוסר עצמו על מנת הנס, אין עושין לו נס, שכן מצינו בחנניה מישאל ועזריה שלא מסרו עצמן על מנת הנס".

שמשמעו: אדם מוסר את עצמו למות ולא בשביל הנס, ואז זוכה לנס ולכן הקידוש ה' נעשה יותר גדול.

צדיק שמסר נפשו שלא על מנת הנס זוכה לנס גדול מאוד

הסיפור הבא מתחיל הכי טוב שאפשר, באברך בן תורה שזכה להילקח כחתן יכהן פאר בביתו של נגיד בעל בעמיו, אשר תמך בו והעניק לו את היכולת לשקוד על התורה באהבה.

האברך המתמיד זכה לשבת באוהלה של תורה ללא דאגות פרנסה, עלה ונתעלה במעלות התורה. תוכניות רבות היו לו להשלים את חוק לימודיו בש"ס ובשולחן ערוך, ובמשך 8 שנים מימש אותן צעד אחר צעד, כשנתרו לו עוד לא מעט שנים להשלים את התוכניות כולן.

אלא שאז התנפץ החלום בסערה של ממש, והאברך חש שהעולם חרב עליו: לילה אחד, גשום וסוער, נקרא לשיחה אל חותנו. הוא הבין כי דברים בגו, אולם לא שיער מה עומד לקרות. כשנכנס אל השיחה הבחין כי חמיו מכחכח בגרונו באי נעימות, מסמיק ומחוויר בלי הרף, ולבסוף 'יורה' את הפצצה:

עסקיי נקלעו לקשיים, למעשה אני מרושש מכל נכסיי. ידעתי כי חפץ אתה לשבת על התורה, וכי יש לך תוכניות מרחיקות לכת להגיע לבקיאות מדהימה בכל מכמני התורה. עד עתה יכולתי לסייע לך, אולם עכשיו - אני בעצמי זקוק לעזרה כלכלית... האברך יצא מחמיו, לא לפני שהודה לו כמובן על עזרתו רבות בשנים, ובירך ואיחל לו כי בקרוב ישוב למעמדו.

אולם כששב הביתה בברכיים כושלות - הבין כי מה שהיה כבר לא יהיה. בביתו משפחה שכבר לא קטנה, הכל זקוקים לפרנסה. הוא אינו יכול להמשיך לשקוד על דלתות התורה, הוא מחויב לפרנסת משפחתו!

כששמו הטוב הולך לפניו, ומתוך אי נעימות ובושה, הציע עצמו לשמש כמלמד בתלמוד תורה סמוך. עד מהרה הניח אחד ממנהלי המוסד את ידו על האברך המיוחד, וגייס אותו למשרת קבע של מלמד בכיתה גבוהה.

אף שהמלמד החדש לא הורגל בעבודה וכשהוא חף מנסיון קודם - החל במלאכת הקודש, החליט להצליח במלאכתו ולהתמסר אליה מאוד. הוא חש זכות שה' זימן לו אפשרות להמשיך לעסוק בתורה - אם כי באופן אחר. גם עכשיו כמלמד, שמו הטוב הוסיף ללכת לפניו, והכל דיברו עליו בהערכה גלויה.

ידעו שהוא מכין את השיעורים היטב, שהוא מטפל בבעיות משמעת בימין מקרבת, שהוא נוהג בכפפות של משי בתלמידיו ובד בבד הוא כמלאך של רחמים העומד עליהם. אולם כל מסירותו והצלחתו - לא עמדו לו ביום פקודה.

היה זה כעבור 7 שנים, כשהוא כבר מלמד ששמו נישא בהערצה. באחד הימים נאלץ להיעדר מעבודתו, ובאותו יום - לימד במקומו ממלא מקום. כמה ימים אחר כך נקרא לחדר המנהל - לראשונה בחייו - לשיחת נזיפה חריגה.

המנהל הסביר כי אחד מהורי תלמידיו התקשר, ודרש להשעותו מתפקידו מיידית - בשל התנהגותו כלפי בנו. המנהל התנצל כי הוא ביקש לעבור על העניין בהתנצלות, אלא שהאב הוא אחד מהתורמים הגדולים של המוסד, ו'עשיר יענה עזות'. הוא דורש בתוקף לפטר את המלמד שנהג שלא כשורה, ואינו מוכן להתפשר עכל כך בשום פנים ואופן!

'קשה לי לוותר על מלמד מסור ומוכשר כמוך' - התנצל המנהל בשפל קול, 'אולם תרומות נכבדות למוסדותינו ניצבות מנגד. ניסינו להרגיע את האב הנזעם ואנו סבורים שהוא לא נוהג נכון, אך אין לנו ברירה. לפיכך, הבה ננסה לסגור את פיטורייך באופן מכובד, נעניק לך פיצויים נדיבים וניפרד כ ידידים עד כמה שאפשר. בטוחני ששמך הטוב יסייע לך להתקבל במוסד אחר ושם תעשה חיל'!

המלמד יצא מהחדר בתחושה כי עולמו חרב עליו, זו הפעם השניה בחייו. הוא היה אחוז הלם ונבוך עד אימה, וניסה לשחזר באיזו תקרית מדובר, ומתי נהג באופן לא ראוי כלפי אחד מתלמידיו - בנו של העשיר הדורש את רעתו.

כשבייר את העניין גילה כי התקרית התרחשה ביום בו נעדר מעבודתו, כלומר - ההתנהגות הקלוקלת היא כלל לא שלו! ברגע הראשון חש הקלה של ממש. ראשית - כי לא פגע בילד, ושנית - כי נמצאה הדרך להשיב את חייו למסלולם התקין. כל מה שנדרש ממנו הוא לבקש מהמנהל לשאול את התלמיד מי הוא המלמד שפגע בו, ואז יבין המנהל כי מדובר בטעות עצובה. ממלא המקום הוא שפגע, כלל לא הוא!

מיד לאחר מכן, התחוללה מלחמה בלבנו. הרי אין ספק שהוא צודק, הוא כלל לא חטא או פשע ולמה שישלם את המחיר. מצד שני, הרי העמדת האמת על תילה דורשת ממנו לכל הפחות לומר שזה לא הוא, ואולי זה מותר - אבל בהכרח הדבר יגרום לדבר סרה ביהודי אחר! נקל לשער כי ההתחבטות לא היתה קלה, כל הלילה התהפך המלמד על משכבו. אולם בבוקרו של יום, האיר השחר ועמו האיר הבזק בלבנו: לא, הוא לא יוביל לדיבור רע על יהודי אחר, 'הא המחיר אשר יאה. הוא לא יעמיד את המנהל על טעותו, הוא לא יאפשר שבעטיו ידברו לשון הרע על רעהו, ויהי מה! הוא נוסע לתלמוד התורה כמדי יום, הפעם - כדי לקחת את חפציו האישיים.

הוא עובר בחדר המנהל ונפרד ממנו לשלום, כשהמנהל שב ומתנצל שהיחסים ביניהם נקטעים באיבם, ומבטיח להמליץ עליו בעתיד. כשלבנו נקרע בין דאגת הפרנסה לבין המבוכה העצומה הוא שם פעמיו לביתו ומבקש לנוח מעט, אלא שצמצול טלפון טורדני אינו מניח לו. המצלצל האלמוני מחייג אליו שוב ושוב, וכשהוא מבין שלא יוכל לנוח עד שיענה לשיחה, הוא עונה בחוסר חשק.

קול בעל מבטא אמריקאי כבד נשמע מעבר לקו. המתקשר הציג את עצמו כעסקן אמריקאי, וסיפר שהוא ידיד משכבר הימים של חמיו. הוא מתקשר בשל העובדה כי יהודי עשיר אמריקאי הפריש מכספו סכום של מיליון דולר! - והוא רוצה 'לרכוש' בכסף זה אברך שילמד תורה לזכותו בעסקת 'יששכר וזבולון', כשהוא מבטיח לתמוך בו בסכום עתק: \$8,000 מדי חודש, במשך יותר מעשור, כי הקופה ובה מיליון הדולר מוכנה ומזומנת!

רבים וטובים היו ששים על עסקה שכזו, סיפר העסקן, אך אני נזכרתי דווקא בחמיר, והתקשרתי לשאול אותו אם יש לו מועמד מתאים. כמסיח לפי תומו הוא סיפר לי שחתנו

הוא אברך יקר שישב באוהלה של תורה שנים רבות על חשבוננו, אולם משלא הצליח להחזיק אותו בכספו - נאלץ החתן להפוך למלמד, וקשה להאמין שיסכים לעזוב את משרתו.

האברך נשם נשימה עמוקה, מתקשה להאמין למה שאוזניו שומעות. 'בכל זאת' המשיך העסקן, 'ביקשתי מחמיך את הטלפון שלך, ואני פונה אליך. האם תרצה לחזור לשבת וללמוד כשפרנסתך מובטחת?'

המלמד חשב שהוא הוזה. הוא התקשה לענות, המילים נעתקו מפיו. לא יאומן כי יסופר איזה נס, הקדוש ברוך הוא משיב אותו להיכלה של תורה על חשבון אדם זה, באופן קבוע ומבוסס לעשור קדימה, בצורה כה פלאית! כשהתאושש, תירץ שממילא יצא לחופשה קצרה מעבודתו כמלמד וחמיו אפילו לא יודע על כך..., והוא יושב לחזור ללימוד תורה של קבע, כשאיפתו משכבר הימים! עוד באותו יום נסגרה העסקה כדת וכדין.

נאמנו של העשיר האמריקאי קיבל את מספר חשבון הבנק של האברך הגיבור שנצר את לשונו בגבורה עילאית. הוא שב לאוהלה של תורה בשמחה ובחשק, כשפרנסתו מובטחת מדי חודש בחודשו בסכום כפול ומשולש ממה שהרוויח עד אז!

הסיפור המופלא מחדד וקורא: אחים יקרים, מלשמור פה ולשון לא מפסידים, אף פעם! לפעמים נראה שזה בדיוק הזמן להתסיס נגד פלוני או לדבר נגד אלמוני, להעמיד אמת על תילה ולדייק ברכילות המסופרת בשווקים וברחובות, אולם הלא דיבור סרה ביהודים הוא סם המוות מסוכן, ומנגד - מידה טובה מרובה שבעתיים, שמירת הפה והלשון משפיעה טוב וחסד.

אחים יקרים, הבה לא נוותר על הזכות הכבירה שהיא גם חובה גמורה לשמור על הפה והלשון, לברוח מכל שמיעת או דיבור לשון הרע חלילה. הבה נלמד את ההלכות, הבה נשתמש בפה רק למטרות לשמן הוא נועד - להדק את הקשר עם ה'. וככל שפינו ולשונו ידברו טוב על יהודים - כך נזכה להשפיע טוב וחסד עלינו ועל כל בית ישראל!

מסכת ברכות דף סא עמוד ב

בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "וּבְקָל נַפְשֶׁךָ" אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו? היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו ב"אחד". יצתה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך ב"אחד".

רמז לעשרת הרוגי מלכות שמצא הגאון הצדיק רבי שמשון מאוסטרופולי זצוקללה"ה

הי"ד ולרבי עקיבא שהוא בעשרה הרוגי מלכות כנגד ה' יתברך

שאלה

הרי במכירת יוסף היו רק תשעה שבטים, ובכל זאת כדי לכפר על מכירת יוסף נהרגו עשרה הרוגי מלכות, למה לא נהרגו 9 במקום 10?

תשובה

אלא שידוע שהשבטים השביעו את ה' יחד איתם במכירה וכנגד ה' יתברך נבחר רבי עקיבא בן יוסף עליו השלום שיכפר על מכירת יוסף כנגד ה' יתברך שמו לעד. וכל זה רמוז בפסוק הבא:

ויקרא פרק כז פסוק

וְכָל מַעֲשֵׂר בְּקָר וְצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֵשִׂירִי יִהְיֶה קָדָשׁ לַיהוָה:

וידעו כולם למה מת עקיבא שהיה רועה צאן ובקר. כל אשר יעבור תחת השבט [אלו תשע ההרוגים שבאו לכפר על תשע השבטים שמכרו את יוסף] **העשירי** [שהוא רבי עקיבא] **יהיה קודש לה'** [שנהרג כנגד ה'].

התשלום העצום שה' משלם על מי שמת על קידוש ה'

שאינ אתה יודע מתן שכרן של מצוות

מדרש רבה בראשית פרשה לח אות יג

היה שם הרן נמצא יחד עם אברהם אבינו עליו השלום, אמר הרן ממה נפשך אם ינצח אברהם אני עם אברהם ואם ינצח נמרוד אני עם נמרוד כיון שירד אברהם לכבשן וניצל אמרו להרן עם מי אתה? אמר: אני עם אברהם. לקחו אותו וזרקו אותו לכבשן האש ונחמרו המעיים שלו ויצא ומת על פני תרח אביו שנאמר: "וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֵרַח".

הסבר

הרן אמנם נשרף על קידוש ה', ועוד יותר מזה הוא הראשון בעולם שנהרג על קידוש ה'. אבל מעשהו לא היה לשם שמים, כי הוא העיד בעצמו שהוא ילך

לאש רק אם אברהם אבינו עליו השלום ינצל. ורק אחר כך שיהיה "בטוח" שגם הוא ינצל אז הוא ילך לאש, והמהלך שלו לא הצליח והוא מת. אבל בורא עולם יתעלה שמו לעד משלם שכר גדול גם על מצוה שלא לשם שמים כפי שנראה בהמשך בעזרת ה' יתעלה שמו לעד אמן.

השכר שקיבל הרן על מצוה שלא לשם שמים

בראשית פרק יא פסוקים כ"כט

כּו וַיְחִי תְּרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת אַבְרָם אֶת נַחֲוֹר וְאֶת הָרָן. כּז וְאַלְהָה תּוֹלְדֹת תְּרַח תְּרַח הוֹלִיד אֶת אַבְרָם אֶת נַחֲוֹר וְאֶת הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת לוֹט. כח וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ בְּאוּר כְּשָׂדִים. כט וַיִּקַּח אַבְרָם וַנְּחֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אִשְׁתּוֹ אַבְרָם שָׂרִי וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַחֲוֹר מְלֶכְהָ בַת הָרָן אָבִי מְלֶכְהָ וְאָבִי יִסְכָּה.

שרה אמנו עליה השלום היא הבת של הרן

הרן מקבל שכר עצום בשמים על מצוה שעשה שלא לשם שמים והשכר הוא: ששרה אמנו עליה השלום היא הבת שלו. שרה אמנו עליה השלום היא הבת של הרן כמו שכתוב בפסוק כט: "הָרָן אָבִי מְלֶכְהָ וְאָבִי יִסְכָּה". הרן הוליד את יסכה, ויסכה היא בעצם שרה אמנו עליה השלום שקראו לה יסכה כי היתה סוכה ברוח הקודש. כמו שאומר רש"י בפסוק כט: "יסכה זו שרה, על שם שסוכה ברוח הקודש, ושהכל סוכין ביפיה".

רבקה אמנו עליה השלום היא נינה של הרן

הרן מקבל שכר שרבקה אמנו היא גם מהזרע שלו והיא הנכדה שלו כמו שכתוב בפסוק כט:

"הָרָן אָבִי מְלֶכְהָ וְאָבִי יִסְכָּה", משמע שהרן הוליד את מלכה ומלכה הולידה את בתואל ובתואל הוליד את רבקה. כמו שכתוב בתורה [בראשית פרק כד פסוק טו]: "וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדָבָר וְהִנֵּה רַבְקָה יָצְאת אֲשֶׁר יָלְדָה לְבְתוּאֵל בִּן מְלֶכְהָ אִשְׁתּוֹ נַחֲוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכָדָה עַל שְׂכָמָה.

לאה אמנו עליה השלום ורחל אמנו עליה השלום צאצאיות של הרן

רחל אמנו עליה השלום ולאה אמנו עליה השלום הם הנכדות של הנכד של הרן [צאצאיות] כמו שכתוב [בראשית פרק כד פסוק טו]: רַבְקָה יָצְאת אֲשֶׁר יָלְדָה לְבְתוּאֵל

בְּן מִלְכָּה, [בראשית פרק כט פסוק טז]: וְלִלְבָן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאמֹר וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל.

התורה כותבת במפורש שרבקה היא הבת של בתואל ובתואל היה הבן של מלכה. ומלכה היא הבת של הרן. ולבן הוא הבן של בתואל. ולכן לאה אמנו עליה השלום ורחל אמנו עליה השלום הן הצאצאיות של הרן. וכל זה קיבל הרן על מצוה שלא לשם שמים שכר עצום מאוד.

דוד המלך ומלך המשיח מזרעו של הרן

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תְּרַח תְּרַח הוֹלִיד אֶת אַבְרָם אֶת נַחֲוֹר וְאֵת הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת לוֹט" [בראשית פרק יא פסוק כז], [תּוֹלְדֵי הַבְּכִיָּרָה בֶּן וְהַקָּרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אָבִי מוֹאָב עַד הַיּוֹם] [בראשית פרק יט פסוק לז].

וידוע שדוד המלך נולדה מרות המואביה, כך שהרן זכה דגם דוד המלך וגם מלך המשיח יצאו מהזרע שלו. וכל השכר העצום הזה הרן קיבל על מצוה שקיים לא לשם שמים, אם כך כמה שכר יקבל מי שעושה מצוה כן לשם שמים? ה' יזכנו לעובדו באמת אנחנו וכל כלל ישראל אמן ואמן.

מסירות נפש על חסד בכל הכוחות

גשם זלעפות ניתן ממעל, ובצד הדרך - אש בוערת, להבות מיתמרות אל על - המראה המוזר והמנוגד עורר את תשומת הלב של ר' יצחק ונהגו שמעון, שהיו בדרכם לעיר צפת. במרחק מה מהרכב הבוער ניצב לו זוג צעיר כשבידי האם תינוק קטן, והם מנסים לגונן על עצמם מפני הגשם הסוחף, משתדלים לעמוד בצורה יציבה ברוח הסוערת. "אוי, מסכנים", אומר שמעון הנהג, שבאותה עת עודו בחור בן 25.

"אכן, מה יעשו עכשיו?" משיב לו ר' יצחק באנחה, "נראה שהם נסעו ברכב הבוער, שהתלקח בעיצומה של הנסיעה. הם קפצו ומילטו את נפשם לשולי הכביש, ועתה הם ניצבים שם - נתונים לחסדי הסערה", אף שכבר עברו את מקום הרכב הבוער, משיב לו שמעון מיד: "אתה יודע מה? הרי יש לנו ברכב 3 מקומות ריקים. הבה נחזור ונציע לחלץ אותם מכאן. זה בודאי דבר שהם זקוקים לו" - ובעודו אומר זאת הגיע לצומת בו ווכל לעשות פרסה, והנה הוא שב על עקבותיו.

עוד דקה חולפת והוא כבר עוצר לצד בני הזוג והתינוק שעודם ממתנים, הוא פותח חלון, ומתוך הרכב מנשבת רוח חמה ונעימה - תרתי משמע... "לצפת"? הוא שואל קצרות, והם משיבים לעברו בהנהון נחרץ, כטובעים הנאחזים בקש. "תעלו!" - הוא מציע בשמחה, יורד

לכביש המוצף ופותח את הבאגז', מעמיס עליו את עגלת התינוק תוך כדי שבני הזוג ותינוקם מתיישבים ברכב.

"אין לנו מילים" - אומר האורח, "כבר לא ידענו איך נצא מכאן" - הוא משבח את החסד שגמלו עמו, תוך כדי ששמעון מאיץ ברכב בואכה צפת. בכניסה לצפת, מאחורי הצומת, מסתתרת לה ניידת משטרה. "עצור בצד!" פוקד השוטר, ושמעון נאלץ לבלום בחוזקה. השוטר מציץ אל תוך הרכב, וכהרף עין קובע: "התינוק אינו חגור במושב בטיחות. זו עבירה על החוק!"

לא הועילו כל תחנוניו של שמעון, ניסיונות הצטדקותו עלו בתוהו. השוטר חמור הסבר לא אבה לשמוע ששמעון הציל את בני הזוג ותינוקם מעמידה בגשם לצד רכב בוער, וגם כשהבין שלשמעון אין עבירות תנועה קודמות - משמע כי הוא נהג זהיר בדרך כלל - לא נע ולא זע מעמדתו.

"עבירת תנועה חמורה!" קבע באופן חד משמעי, והחל רושם דו"ח. כשהושיט השוטר את הדו"ח לשמעון הנהג - שמעון נדהם. מעולם לא קיבל דו"ח בעבר, בטח לא כזה... 1,000 שקלים קנס ושש נקודות! בבת אחת! על עבירה אחת! שכולה תוצאה של רצון טוב לחלץ זוג שתקוע על אם הדרך!

הוא מיטיב להבין את המשמעות: נזק כספי משמעותי, ובנוסף - הנקודות נצברות, עד כדי שב-12 נקודות יצטרך לעבור 'קורס נהיגה' מחדש. מה זה ועל מה זה? וכי השוטר אינו מבין את המצוקה הרגעית!?

האווירה ברכב הפכה עכורה, והאורח הציע כמובן לשלם את הדו"ח. "המצוה היא שלי, וגם הקנס הוא שלי!" סירב שמעון בתוקף ובנעימות, והחליט לעמוד על 'זכותו' להתמודד עם הדו"ח. כששמעון מברר לאן פני בני הזוג מועדות, הסתבר שהם מתגוררים בקרבת מקום למקום מגוריו.

אמור מעתה, גם אם יבקש להישפט וינסה לטעון את הסיפור האמיתי - טענתו לא תישמע סבירה, שכן האורחים ברכב והנהג מתגוררים בשכנות! ובגבורת נפש אצילית מחליט שמעון להתמודד עם הדו"ח, וכבר למחרת משלם את הסכום בהשלמה מלאה, מתוך הבנה שכך גזר בורא עולם.

הוא אמנם אינו מבין איך ממעשה חסד התגלגל לידי נזק כספי, אבל הוא גם לא מתיימר להבין. כך או כך, הואיל וכאמור התגוררו בשכנות ונפגשו לא אחת, מעת לעת נקשרה שיחה בין שמעון הנהג טוב הלב לאורחו.

עד מהרה התברר לאורח הרכב ששמעון עודו בחור, ובהרף עין עלתה במוחו הברקה להצעת שידוך. הדברים הלכו והתקדמו בקצב מהיר יחסית, עד שכחצי שנה לאחר אותה נסיעה של הכנסת אורחים וקנס בצידה - שמעון התארס בשעה טובה ומוצלחת, עם

מישהי שהוצעה לו על ידי מכרי משפחת האורח שנסע ברכבו! לאחר האירוסין ערך שמעון מסיבת הודיה, בה סיפר על הדרך הפלאית שהובילה לאירוסיו. ואז הוסיף: "אני חשבתי שהפסדתי ממעשה החסד שעשיתי - 1,000 שקל קנס ושש נקודות. ולא ידעתי שיושב בשמים מוביל אותו למעשה חסד שיוביל להקמת ביתי בשעה טובה ומוצלחת!" סיפור מופלא זה, אשר סופר בגיליון 'השגחה פרטית', מרטיט כל לב: כשאדם נותן לזולת, נראה כאילו הוא מפסיד. הוא נותן כח, הוא נותן זמן, הוא נותן כסף - הוא כביכול גורע מעצמו. לא רק שזה לא נכון, אלא גם כשנראה בעליל שמפסידים מהנתינה - למפרע עוד יתברר שהנתינה היא רווחית מאין כמוה, היא פותחת צוהר לישועה! אחים יקרים, הבה ניתן מכל הלב, בכל לב. הבה נחפש כל הזדמנות לעשות חסד, הבה נפעל להרבות טוב וחסד בעולם. ככל שנעצים את רגש החסד בלבנו ונרבה במעשי חסד בפינו ובידינו - כך נזכה לפתוח לעצמנו שערי חסד ורחמים בשמי מעל, ונזכה להשפיע שפע טוב וחסד לכל ברואי עולם!

